

S6E1. Hugh Glass: Pirater, indianere og delvist spist af en bjørn

Det er sommeren 1823, vi er ude i Yellowstone Nationalpark, og der er en ekspedition i gang, der skal finde bævere, en ny bæverstation. Og denne delegation sender en jæger i front. Han hedder Hugh Glass. Han skal ud at skyde nogle dyr, så de har aftensmad, så han er sådan lidt foran de andre. Og som han så går der, Hugh Glass, igennem det her ufremkommelige terræn, så lige pludselig bliver han overrasket af, at der står en grizzlybjørn sammen med to unger. Og en grizzlybjørn skal vi altså lige se for os. Den er sådan to meter høj. Den vejer 300 kilo. Den har kløer som sådan er syv-otte-ni centimeter lange. Den er fandens ubehagelig at se for sig, når man står der. Og der er ungerne, og det betyder, at grizzlybjørnen angriber nu Hugh Glass. Hugh Glass kan ikke nå at skyde, han kan ikke nå at forsvare sig, så han bliver overfaldet af den her bjørn, der simpelthen med al dens vold og magt angriber ham. Den flår med de her lange kløer ned ad hans ryg, så knoglerne på ryggen kommer helt frem. Han bliver skalperet halvt. Hans ansigt bliver revet fra hinanden. Hans ene arm bliver brækket. Hans ene ben bliver trukket helt fra hinanden. Det er en skrækkelig rædselsscene, som vi ser her for os. Og Hugh Glass ligger til sidst mørbanket af den her bjørn helt alene her, fordi så er han heldig. Han heldig, at bjørnen efter godt nok at have bidt og gnasket i ham forlader ham uden at æde ham helt. Og altså uden at slå ham helt ihjel.

I lytter til Den Yderste Grænse, der i denne sæson tager fat i de mest utrolige overlevelseshistorier på ekspeditioner og blandt eventyrere. Jeg hedder Bjørn Harvig, og i dag skal vi tale om den amerikanske pelsjæger Hugh Glass - en af de mest vanvittige overlevelseshistorie, jeg nogensinde har hørt om. Altså, han bliver jo delvist spist af en bjørn. Og det bliver endnu værre. Og til at hjælpe mig med den historie har jeg dig i studiet igen, David Trads. Velkommen!

Tak, skal du have!

Du er journalist, forfatter, foredragsholder og stor kender af USA. David, hvad tænker du? Det er lidt ufatteligt, det vi måske skal i gang med nu her.

Det her er en fuldstændig vild, ikonisk amerikansk historie, fordi Hugh Glass han er altså manden, der er ude at opdage det amerikanske Vesten på det her tidspunkt, hvor man ikke rigtigt ved, hvad der foregår derude. Og han er modig ud over alle grænser. Han udsættes for alle tænkelige farer, både fra dyr, fra indianere og fra folk, han egentlig var sammen med. Så her har vi en mand, der ene mand overlever det helt utrolige, kommer ud af det og fortæller sin historie efterfølgende.

Og så må jeg sige, David, jeg er faktisk lidt i tvivl om, hvor vi skal starte. Måske noget med nogle - og det lyder også skørt - franske pirater?

Ja, altså vi skal huske på, at Hugh Glass er formentlig af sådan en skotsk-irsk familie, der bliver født ude på østkysten ude i Philadelphia, som alle blev født i på dette tidspunkt. Men han er en eventyrer. Han vil ud med det samme. Og på et tidspunkt tager han så ned mod syden, og dernede mønstrer han et skib, og derfra bliver han simpelthen taget til fange, formentlig. Det er i hvert fald det, som hans historie er. Han bliver taget til fange af nogle franske pirater og er altså ude i Den Mexicanske Golf, mens han sejler rundt med dem. Han kan ikke slippe fri af dem. Til sidst kaster han sig i vandet, og på mirakuløs vis får han altså svømmet helt ind til kysten ved det, der i dag kendes som Texas. Og der kommer han altså ind. Der starter det. Der slutter det jo slet ikke på nogen som helst måde, fordi han er nærmest ikke kommet videre derfra, før han sammen med en ven, han har fået på det her tidspunkt, bliver taget til fange.

Og så vil jeg lige sige, det er ikke bare en parentes. Fordi - altså, nu er der så mange ting, vi skal igennem i dag - men han er to år sammen med de franske pirater, sådan som jeg husker historien. De giver ham et ultimatum, der hedder: Enten så slår vi dig ihjel, ellers så er du sammen med os.

Ja, selvfølgelig, fordi sådan var det, hvis man bliver taget til fange af piraterne. Så var der kun de to muligheder: Du er enten 100 procent med os, eller også skubber vi dig ud over kanten og slår dig ihjel. Men det lykkedes altså ham at stikke af.

Hvordan lykkedes det ham? Ved vi det?

Vi ved det fra hans egen fortælling. Og det er, at han simpelthen, da han kan se, at han tæt nok på kysten til, at han tror, at hvis han hopper ned i vandet, så kan han svømme

hele vejen ind. Og vi skal huske på, at det er altså ufremkommeligt vand, som han er ude at svømme i. Det er farligt vand. Der er også farlige dyr i det her vand. Men altså, han svømmer altså ind og kommer i land der, bliver så venner med nogle nye mennesker, og en af dem, han bliver venner med tager han på ekspedition med ind i indlandet, hvor han så også bliver taget til fange. Her er Pawnee-indianerne.

Så vi er i gang med allerede nu en tour de force i, hvordan vores kære Glass snyder døden, fordi den ser han i øjnene lige om lidt hos de her Pawnee-indianere. Fortæl om den episode.

Ja, først efter at han havde været i livsfare, mens han var ude hos pirater - det var første gang, han så døden i øjnene - men anden gang er det meget mere konkret. Fordi anden gang, hvor han bliver taget til fange af Pawnee-indianerne, der er det sådan, at ham og hans ven bliver altså hængt i et træ i et reb med hovedet ned. Så hænger de der. Og så vælger de den første dag for at sætte en skræk i livet på Hugh Glass, så starter de altså med at slå vennen ihjel. Og det gør de simpelthen ved, at de med bue og pil skyder et antal hundreder, altså mange hundrede, små pilekvæste ind i huden på hans ven. Og da så alle de her pilekvæste sidder på huden af den her ven, så tænder de ild til det. Så tænder de ild til alle de pilekvæste, og på den måde så ligner vennen jo en fakkel, da han går op i ild. Og der hænger vores ven Hugh Glass ved siden af og tænker, "Det der bliver mig." Natten går. Han hænger der hele natten og tænker, "Hvad ender det her med?"

Næste morgen så kommer han i tanker om - lige inden han skal til at være den, der bliver ramt af alle de her pilekvæste og derefter skal brændes - at han har et lille, eksotisk ting i sin lomme, nemlig et lille pulver, der er purpurfarvet, som han så giver til høvdingen. Og så tænker høvdingen, "Det var en flot gave. Det ligner en gave fra oven, så vi tager nu Hugh Glass til os."

Hvad er det for et pulver?

Det er sådan et pulver, som kan bruges til at farve materiale med. Det kan farve det lilla, som man jo ikke kunne farve ret meget med dengang. Så det var meget eksotisk at have det. Han havde samlet det op inde omkring New Orleans og havde så det her med. Så det pulver bliver høvdingen meget glad for, og så bliver han så, om man så må sige, adopteret ind i denne her Pawnee-familie og er der i flere år.

Han bliver gift med en indianer.

Han bliver gift med en indianer. Som vi så ofte ser i de her historier, hvor amerikanske eventyrere kommer ud, så bliver de altså gift, og ofte får de også børn med de her indianske stammer, de er omkring, og former et venskab i denne her Pawnee-gruppe.

Hvor meget ved vi om hans tid med indianerne og nogle af dem, som han kan bruge senere, kundskaber og værktøjer, han lærer af dem. Hvor meget ved vi om det?

Det vi ved om ham, som er væsentligt, det er, at han får en god forståelse af, hvordan de forskellige indianerstammer enten er venligtsindede eller fjendtlighetsindede. Hvordan han kan mærke det, når han er sammen med dem. Og langt senere i hans tid ude i Rocky Mountains kommer den her viden ham til nytte, fordi han ved noget om, hvordan indianske stammer agerer.

Får han børn?

Nej.

Nej. Der er jo lavet en fantastisk film, må jeg jo sige, fra 2015, der hedder...

Når jeg siger, han ikke fik børn, så mener jeg, at det ved vi ikke. Det tror vi ikke, han gjorde.

Okay. Men der er lavet en film med selveste Leonardo DiCaprio i hovedrollen, som hedder The Revenant fra 2015, som jeg forestiller mig, der er en del, der sidder nu og lytter med, der har set, og som er bygget på Glass' historie. Der får han jo i hvert fald et barn med denne her indianerkvinde. Men det ved vi så ikke, om han gør i virkeligheden.

Det ved vi ikke i virkeligheden, nej.

David, han er sammen med de her indianere i to år, og så rejser han/flygter igen.

Ja, så vil han ud igen. Han er jo indbegrebet af en eventyrer, ikke? Altså, ud på havet med piraterne, ind i en indianerstamme i det sydlige Amerika på det tidspunkt, som er helt - skal vi lige huske på - helt uopdyrket land. Det er lige blevet en del af det nye Amerika, så det er et område, som ingen rigtig ved, hvad der foregår i. Men han synes ikke, det er spændende nok, det han har oplevet indtil videre. Så han vil videre. Han vil leve af at være en, der hjælper ekspeditioner - dem var der masser af - sådan nogle ekspeditioner, der ville ind i Rocky Mountains, længere ud mod vest, se hvordan de kunne fange dyr. Dem, der var meget attraktive, det var bævere, fordi man kunne sælge skindet fra de her dyr. Så alle de her ekspeditionsgrupper, som kunne tjene mange penge, hvis de gik ud og fik fat i de her bævere, eller hvad det nu var for nogle dyr, de gik efter - de havde brug for nogen, der kendte området, der kunne jæge, der kunne gå i front, der kunne lede dem på rette vej, men som også helt banalt kunne skyde de dyr, de skulle spise til aftensmad.

Så han bliver en form for vildleder eller vejleder, en guide, for disse folk?

Ja. Han var også selv en handelsmand. I nogle perioder forsøgte han selv at købe og sælge. Men altså, der hvor han bliver berømt, og der hvor han virkelig kan noget, det er altså at være den mand, der sådan leder dem igennem alt det ukendte landskab.

Han får kontakt til en mand, som jeg ikke kender særlig godt, men som jeg har læst om, der hedder Ashley - en mand, der leder en ekspedition ude i bjergene. Kan du fortælle om den?

Jamen, det er jo en ekspedition, hvor man vil ind i Rocky Mountains. Det er en ekspedition, hvor nogle mennesker... Det foregår simpelthen, havde nær sagt, på samme måde som i dag. Der er en lokale avis, hvor han indrykker en annonce om, at han har brug for nogle medhjælpere til den her rejse, for nu skal de ind og se, om de kan finde bævere et bestemt sted inde i Rocky Mountains. Det er sådan en gruppe, typisk som denne her er, der består af nogle militærfolk, nogle afdankede soldater eller nogle, der har været med i uafhængighedskrigen i 1776, der lige har været der 40 år tidligere. Men altså deromkring. Der er nogle folk, der har med den at gøre, der har noget militær erfaring. Og så selvfølgelig nogle jægere. Og så skal man også bruge en jæger til at sørge for, at de kan få noget at spise, og at de kan finde vej. Og det er den rolle, som Hugh

Glass så får i denne her gruppe på sådan 20-25 mand, der skal rejse ind i det her ufremkommelige Rocky Mountains, der ligger og venter ude foran dem.

Og så møder de indianere igen. De møder indianere mange gange, nogle gange som altid dengang indianere, som var dem venligt stillede, men også nogle, der er dem fjendtligt stillet. De møder en Arikara-gruppe. Er det nogle berømte eller berygtede indianere på det her tidspunkt?

Ja, Arikara-indianerne er på det her tidspunkt nogle, der hader de hvide. Der var nogle, ser samarbejdede med de hvide, der kommer frem. Men Arikara hader de hvide, og det gør de af den simple årsag, at de hvide soldater og hvide ekspeditionsgrupper ved flere forskellige lejligheder har angrebet dem og slået deres kvinder og børn ihjel, og at soldaterne og jægerne også har angrebet de steder, hvor de driver en slags landbrug, og hvor de har deres dyr. Men helt konkret så havde en gruppe hvide, lidt før den her ekspedition kommer, angrebet deres landsby. Og det betyder, at de var meget fjendtligt indstillede, da den her gruppe, som Hugh Glass er en del af, kommer forbi. Alt det her foregår sådan i juli og august måned 1823. Og på et tidspunkt angriber Arikara-indianerne simpelthen den her gruppe, og 17 mand ud af de cirka 25, de var, bliver slået ihjel. Og det betyder jo, efter 17 mand bliver slået ihjel, at de ikke er så mange tilbage, men også at de naturligvis lever i en virkelighed, hvor de hele tiden er bange for næste angreb. Hvornår bliver vi angrebet igen af de her indianere?

Så Glass er igen igen på flugt.

Igen igen på flugt og igen ude i ufremkommeligt terræn, hvor der er hundredvis af kilometer - ofte nogle gange måske 200 og nogle gange 300 eller 500 kilometer til næste sted, som var en slags civilisation. Man skal huske på, at den slags civilisation er altså et fort, et lille fort, hvor man af og til også kunne blive angrebet indianere, men hvor man dog havde en vis sikkerhed.

Så nu er de kommet ned ad floden her, Missouri River, og de har bygget en form for camp, hvor de bliver angrebet. Kun otte mand er tilbage. Ved vi, hvordan de formår at flygte og slippe væk fra indianerne?

Ja, det første vi lige skal sige, er, at Missouri River, som du taler om, og som man så-dan kan se på et amerikansk kort foran sig... Så kender man Mississippi River, der går fra nord mod syd og så næsten helt ned mod syd, der starter eller slutter så Missouriflo-den, der så bevæger sig hele vejen op igennem bjergene, helt op til Rocky Mountains. Det er den rute, de er på. Altså nede fra syd af og så ned mod vest og nord opad. Så da de bliver overfaldet og nogle af dem bliver slået ihjel, der er der nogle kampe, og så er der nogle, der stikker af på deres heste, der altså lykkes med at komme væk fra over-faldet fra den her indianske stammer. Nogle af dem er jo så den her lille gruppe, hvor iblandt Hugh Glass er en af dem, der stikker af - og altså endnu en gang snyder døden.

Og vi skal have introduceret en anden meget vigtig og væsentlig karakter, som er en af hans på det tidspunkt gode venner. Fitzgerald.

Ja. Her skal vi lige huske på, at den gode Glass på dette tidspunkt bliver kaldt "Old Glass," altså Gamle Glass, og det er fordi, han er i 40'erne, og på det her tidspunkt i USA bliver folk ikke meget ældre end i 40'erne og 50'erne. Hugh Glass var sådan en mægtig, stor, stærk og høj mand, men altså også ældre end de andre. De andre var typisk på sådan en ekspedition i starten af 20'erne, altså helt unge eventyrere. En af dem Fitzgerald. Og Fitzgerald er den ene af de unge, som han godt kan lide her i star-ten, fordi han en eventyrer ligesom ham selv. Han ser meget af det samme i ham. Han er en af de modige. Han en af dem, der overlever det her første angreb. Så de kommer tættere og tættere sammen og bliver faktisk gode venner.

Og så har vi - og nu skal vi snart tilbage til den berygtede scene, som du startede med, David... Fordi så kommer bjørnen. Eller er det på det rigtige tidspunkt?

Ja, det her er det rigtige tidspunkt, fordi de har lige mistet 17 af deres kammerater i et angreb fra indianerne. Der er kommet et nyt, mindre angreb, hvor de faktisk mister én mere. Så nu er de altså nede på et par håndfulde, der er tilbage i den her ekspedition. Og den her ekspedition bevæger sig nu ind igennem det her bjerglandskab for foden af Rocky Mountains omkring det område, som vi i dag kender som Yellowstone National Park - et af de smukkeste områder i hele verden, vil jeg sige. Her kommer de ind i mod den her, og de skal jo have noget at spise. Så det man gør helt konkret, når man er på sådan en ekspedition, det er, at man sender jægeren i forvejen. Han kommer hurtigere af sted, og så er håbet, at han så får skudt et eller andet. Han bliver sendt tidligt af sted

om morgenen, sådan så når de andre når frem til aften, så har han skudt et eller andet dyr, som de så kan spise. Han er måske allerede gået i gang med at tilberede det over åben ild, så de kan spise det til aftensmad. Så man sender altså Hugh Glass afsted for at fange nogle dyr. Han har et par stykker med sig på den her tur. De er tre stykker, der tager af sted sammen.

Og på et tidspunkt sker der så det, at han formentlig bliver overrasket af den her grizzlybjørn, der står med dens to unger. Og alle, der nogensinde har hørt noget om bjørne, ved jo, at det værste, der kan ske, er, at man kommer til at overraske en bjørnemor med sine unger, fordi man kan sige, hvis man overrasker en bjørn, så er det ikke så slemt, for så stikker den normalt af. Hvis den er med sine unge - og her regner man med, at det er etårige unger - så går den i forsvarsposition, fordi den tror, at det her mennesker, der står der, vil overfalde. Så det, der sker, er altså, at bjørnemor går altså brutalt til angreb på ham, flår ham fra hinanden.

Er det det, der sker? At han kommer ind imellem en mor og dens unger.

Han kommer ind imellem dem. Moren angriber hurtigt og brutalt. Og de er bange for at skyde. Eller også når han ikke at skyde. Det er sådan en ting, vi aldrig har rigtig fundet ud af, fordi den ene årsag til, hvorfor skulle han ikke skyde, hvis han nu kunne nå det? Det kunne være, det var, fordi han var bange for at tiltrække de her Arikara-indianere, fordi lyden fra et skud jo ville afklare, hvor han er, og så ville de skynde sig at komme i den retning. Det kan være, det er derfor, han holder tilbage med at skyde. Det kan også være, at det bare går så hurtigt, at han ikke når at trække sit våben eller trække sin kniv, som han selvfølgelig også har på sig, eller nogle sten - et eller andet. Han kan ingenting gøre.

Og da først den her 300 kilo tunge grizzlybjørn overfalder ham, så er det altså et spørgsmål om liv og død. Og han bliver altså fuldstændig mørbanket, trukket fra hinanden. Blodet står ud af ham. Da de andre to kommer hen imod ham, kan de altså se, at der ligger simpelthen, tror de, et lig til at starte med, fordi han er fuldstændig sølet til i blod. Man kan se knoglerne, der stikker ud. Man kan se et ben, der er trukket fra hinanden. Han ligger der på jorden. Men så kan de høre, at han gisper efter vejret. De kan altså høre, der er vejtrækning stadigvæk. Han er ikke død.

Shit! Nej, nej, nej. Ved vi, hvad der så sker? Du bliver nødt til at fortælle videre, David.

Jamen, så sker der det, at de får ham lappet lidt. Med noget af det tøj, de ellers har på, får de trukket noget stof fra hinanden, så de kan lappe lidt på nogle af hans sår. De tror selvfølgelig, at han dør om lidt. Men han ligger der i nogle timer, indtil den egentlige ekspedition - altså den sidste håndfuld soldater og ekspeditionsledelsen, der er tilbage - kommer derhen. Så kigger de på ham og siger, "Hvad pokker skal vi gøre?" De bliver hængende der et par dage, for de skal se, om han kommer til og kan begynde at bevæge sig igen, kan begynde at tale igen. Men det kan han ikke. Men han dør altså ikke.

Han kan hverken tale eller bevæge sig=.

Han kan ikke tale, han kan ikke bevæge sig, han kan ikke give tegn, han siger selv, at han ikke kan se.

Så de sidder og venter på, han dør.

De sidder og venter på, han dør, og så vil de være så rare, som de trods alt var med den holdkorsånd, de havde, at man ville lige vente, og så ville man begrave ham, give ham en ordentlig begravelse, som de kristne mennesker de var. Men der går altså et par dage, og nu begynder ekspeditionen at blive nervøs, fordi de kan ikke sidde her så lang tid uden at risikere, at de her indianere, der er på nakken af dem, indhenter dem én gang mere. Så ham, der står i spidsen for ekspeditionen hér, han siger, "Vi er simpelthen nødt til lige at lade et par frivillige blive sammen med gamle Hugh Glass her, så I lige kan vente på, at han dør, og så kan I begrave ham." Og der er ikke rigtig nogen, der vil, der er ikke mange frivillige, men der er to unge, heriblandt føromtalt Fitzgerald, der siger "Okay, jeg vil gerne." Hvorfor? Fordi de får stillet en stor bonus i udsigt, hvis de bliver siddende hos ham, nemlig 80 dollar. Og 80 dollar var på det her tidspunkt mange ugers løn, som de blev stillet i udsigt for lige at blive med ham et par dage, indtil han døde. Så de her to bliver altså ved siden af den døende Hugh Glass, der ligger dér.

Men han dør ikke.

Men han dør ikke. Der går fem dage. Han ligger stadigvæk der, og han trækker stadigvæk vejret.

Det er jo helt vildt.

Men der er ikke nogen synlige fremskridt. Og nu tænker de her to unge mænd anført af Fitzgerald, "Hvad skal vi gøre? Vi kan ikke blive siddende her, for det er også livsfarligt for os. Hvor lang tid skal vi vente her? Hvornår kommer indianerne? Hvornår bliver vi skalperet? Hvornår bliver vi slået ihjel?" Så de beslutter sig for i enighed mellem sig, de her to unge mænd, at sige, "Vi går bare, og så tager vi hans våben fra ham, hans kniv, hans tøj. Og så siger vi, når vi når frem til ekspedition og indhenter dem, at han døde."

Det er årsagen til, at de vælger at tage hans ting fra ham, for at kunne fortælle den historie?

Det er for at kunne fortælle historien, fordi man efterlod aldrig en mands våben og knive og alt, hvad han ellers havde med sig, fordi man havde simpelthen brug for alt. Så hvis man havde lidt ekstra våben, så tog man dem med sig. Dem begravede man ikke sammen med manden. Så manden lader de bare ligge derude, og så siger de til ekspeditionslederen, at de har begravet ham, og så får de jo også deres bonus.

David, umiddelbart kunne man jo tænke, at den her Fitzgerald er den ultimative skurk, når han efterlader sin gode kammerat i ødemarken. Men forstår du ham alligevel? Altså, Glass bliver jo en byrde omkring benene på dem.

Altså, i ordets egentlige forstand er han jo en byrde, fordi de kan ikke slæbe ham nogen steder. De kan ikke bære ham nogen steder. De har ikke tegn på, at han er ved at overleve. De tror, han er ved at dø i. Det trækker bare ud. De tror, det er en gammel, stærk mand, der åbenbart ikke vil dø, selvom det er åbenlyst, at han skal dø om et øjeblik. De ved, at de her indianere, der har slået 18 af deres kammerater ihjel inden for ganske få uger, kan være der hvert øjeblik og overfalde dem igen. De ved, at der kunne komme en bjørn igen. De ved, der kunne komme andre farlige ulve, for eksempel, fordi de er i et område med mange farlige dyr. Og hvis der ligger sådan et halvliv og lugter og stinker, så er der en risiko for, at der kommer overfald fra forskellige dyr. Så ja, man kan vel egentlig godt forstå, at Fitzgerald tænker, "Det her er jo håbløst. Jeg risikerer mit liv for den her døende mand. Nu går vi."

Og det gør de.

De går. De forlader ham. Og så sker der det - ved vi fra fortællingen efterfølgende - at Hugh Glass, efter de er gået, så vågner lidt op, men ikke rigtig. Husk på, han har brækket sit ene ben, som er revet fuldstændig fra hinanden. Han har brækket sin ene arm. Han er fuldstændig mørbanket. Han kan ikke se ordentligt. Han kan ikke trække vejret ordentligt. Han er virkelig mørbanket.

Ryggen er mere eller mindre åben.

Ryggen er åben, hvor man kan se ribben, der stikker ud.

Ej, det er barsk.

Ja, sådan er situationen. Og Hugh Glass får alligevel slæbt sig nogle ganske få meter. På en eller anden måde lykkes det ham at slæbe sig hen, hvor han kan se, der er en lillebitte kilde af vand. Og der får han så kravlet over til, og så får han så drukket noget af det her vand, og det foregår hen over de næste dage. Og efter et par dage, hvor han ligger der og kun får drukket lidt vand, men trods alt kommer en lille bitte smule mere til sig selv, fordi han drikker en lille smule vand, der får han øje på, at der er sådan nogle kirsebærlignende bær, som han lige akkurat ved at trække den ene hånd ud kan nå. Og så lever han af de her kirsebær og vandet i nogle dage. Men i løbet af de her dage får han jo lidt mere styrke, lidt mere evne til at begynde at bevæge sig lidt, og derfor begynder han at bevæge sig lidt mere rundt i landskabet for at finde noget at spise. Han finder sådan nogle rødder, han begynder at spise, nogle andre typer af bær, der er, og nogle blade og nogle blomster. Og så til allersidst finder han det, der måske gør, at han overlever. Han får simpelthen øje på en lille slange, der kommer kravlende hen over ham i nærheden af ham. Og så venter han simpelthen, og han har fået fat i en sten, og så hamrer han den der sten ned i slangen, slår den ihjel, får den med meget møje og besvær flået. Og så hakker han simpelthen alt det her slangekød i små stykker, fordi han kan ikke spise det i store stykker, på grund af hans strube også er ødelagt. Så han skal sluge små stykker. Men han får genskabt en form for styrke, mens han drikker vand, mens han spiser de her bær, de her rødder, og i særdeleshed da han begynder at spise den her slange.

Ja, man sidder og tænker, "Hold nu kæft!" Og så bliver han jo ramt af denne her nærmest besættende tanke, David: Hævn! Hvad ved du om det? Hvad ved vi om det? Hvad siger kilderne på, hvad hans mål bliver? Hvad hans mission nu bliver?

Hans mål nummer ét bliver selvfølgelig at overleve. Men det, der driver ham til at overleve, er i virkeligheden den voldsomme hævntørst, den voldsomme trang, han har. Den voldsomme iver, han har efter at finde frem til den forbandede forræder Fitzgerald. Vennen, der forrådtte ham. Vennen, der tog hans våben, tog hans kniv, tog hans tøj og efterlod ham der til at dø. Så han vil finde frem til ham, dette æreløse kryb, så han kan finde frem til ham og slå ham ihjel. Det bliver simpelthen hans mål.

Men han kan hverken gå eller stå?

Han kan hverken gå eller stå. Det skal så lige siges, at han har fundet fra andre jægere, der har været der - måske hans egne - der har efterladt sådan et bjørneskind. Så han får pakket sig selv ind i det her bjørneskind og bruger det som påklædning. Han får fundet og bundet nogle stykker af træstammer, som han binder til sit ben og vikler noget omkring, så han kan støtte på det her brækkede ben. Og så begynder han at slæbe sig fremover. Og til at starte med kunne han måske gå ét eller to skridt, og så faldt han ud-mattet om igen. Så kunne han måske gå fem eller syv eller ti skridt. Og med tiden kunne han begynde at vandre sådan, så han i virkeligheden kunne bevæge sig fremad. Men Bjørn, han har jo ikke noget at spise i sagens natur. Det er jo ikke nogen restauranter på gaden her, mens han går rundt derude, så han skal hele tiden fange den mad, han skal spise.

Jamen, tusind spørgsmål banker jo på nu, David. Hvordan får han mad? Han har du nogle nedslag? Har vi nogle historier om, hvordan han egentlig får noget at spise?

Ja, vi har et fantastisk eksempel, hvor han... Husk lige på, hvor vi er henne. Vi er altså derude, hvor bisoner er, hvor bjørne er, hvor ulve er, hvor bævere er, hvor alle typer af dyr er. Men det, han så på et tidspunkt får øje på, det er en ulveflok, der har angrebet en bison. Og denne her bison æder de sig halvt igennem, og så ligger der så resten af kødet tilbage. Og han ligger simpelthen og venter på, at denne her ulveflok, der jo er i blodrus, mens de æder alt, hvad de kan af den her bison. Mens de så løber væk, går han ned, og så finder han så det kød, der ikke ser ud til at være til at være forrådn

endnu, og så begynder han at spise det. Og det giver ham jo så ny energi. På et andet tidspunkt overfalder han efter sigende en hund og får den slået ihjel, får den moslet ned og får den også og spiser den.

Og midt i alt det her skal vi huske på, hvilken enorm pine han selv er udsat for. Altså, du nævnte før, Bjørn, et par gange det her med, at han havde åbne sår på ryggen. Det kunne han jo ikke se og komme til. Han kunne ikke bevæge sin hånd over, fordi han havde brækket den. Så han kunne ikke rigtig komme til den. Og det, der jo sker, det er, at der er maddiker det. Det er det jo godt, faktisk, at de er i det her åbne sår, fordi maddikerne æder jo så bakterier ud af det, og det betyder, at hans ryg og hans knogler deromkring og hans kød deromkring det går ikke i koldbrand. Så det betyder, at det også er med til at redde ham, at lader de her maddiker æde fra de åbne sår.

Hold nu kæft! Shit!

Hvordan overlever han derude i den her endeløse vildmark? Hvad får han at spise?

Ja, det er jo svært for ham, fordi han har brækket den ene arm, og den anden er også dårlig, så han kan ikke rigtigt gøre, hvad man normalt gør. Men det, han gør i starten, er, at han for eksempel finder et nærmest afgnavet skelet fra en bisonokse. Så ligger der sådan en helt afgnavet, og der er ikke noget kød tilbage på det. Men så ved hjælp af de sidste kræfter, han har i sine arme og hænder, så knækker han så nogle ben i stykker, og så suger han simpelthen marven fra de her ben ud af dem for at få noget energi. Det er den første måde, han får det fra.

Hold nu op!

Det næste, der sker, er, at han så nogle gange har fået lidt flere kræfter og kommer lidt hurtigere frem, og så ligger der måske en bisonkalv, for eksempel, hvor den har været selvdød måske, og så er der nogle fugle, der har ædt noget af det. Og fuglene spiser typisk ikke det hele af sådan en død kalv, der ligger. De holder sig fra indvoldene, fra leveren, fra hjertet, så dem får han så fat i og får hevet ud. Og han skal jo være påpasselig med, at det ikke er gået i forrådnelse, så han får det dårligt og dermed risikerer at dø ved at spise det. Så han trækker altså de her indvolde ud og spiser dem, og det løber ned ad ham. Men det er sådan, han overlever.

Han begynder også at tænke på de planter, på de blade, på de blomster, han ser på. Og så skal han prøve at huske fra sin tid nede hos Pawnee-indianerne et helt andet

sted i USA, "Den der lilla blomst, kan den spises eller kan den ikke spises?" Og så prøver han sig frem. Og de fleste af gangene går det ham godt. Andre gange ligger han faktisk og er meget, meget syg af noget, han har spist, i nogle dage. Så det er voldsomt for ham at overleve. Og så skal vi lige huske på, at på et tidspunkt bliver det vinter. Det bliver vinter, og når der er vinter i Rocky Mountains, så er der edderbankemig vinter. Der er koldt, det sner, det vælter ned, og der er det endnu sværere for ham at finde den mad, han skal have.

David, så møder han, så vidt jeg husker, indianere igen, som er venligt stillede. Jeg tror, de hedder Siouxindianere.

Ja, det er en gruppe af den meget store stamme, der hedder Siouxindianerne. Det er også dem, vi kender som Dakota-indianerne, som er i det her område omkring Wyoming og South Dakota. Og de er ham så venligtsindede. Og han har jo sin gamle indianerbaggrund at høste erfaringer fra. Så de hjælper ham på et tidspunkt, og på den måde begynder han at vende tilbage til noget, der minder om et liv, hvor han kan bevæge sig, selvom han altså var så voldsomt maltrakteret.

Han får lov til at bo hos indianerne.

Han får lov til at bo hos dem. Han er der i længere tid, mens han i virkeligheden er til genopvågning, kan man sige, hvis man er udsat for en operation i dag... Så er det altså hos de her indianere, at han får mulighed for at komme tilbage til kræfter og derved komme tilbage til den hævn, han søger efter.

Ja, fordi nogle ville jo tænke, "Okay, så bliver jeg her. Jeg er i live." Men det er godt nok, åbenbart. Han skal videre.

Ja, fordi hele Hugh Glass' liv, som vi talte om tidligere, det er jo én lang søgen efter nye, endnu mere og endnu vildere eventyr, end det han allerede har været på. Og her er han altså drevet af, at han husker, at han lå derude i den her skov, maltrakteret og kan fornemme, men ikke se, at hans ven stikker af med hans tøj og hans våben. Og Fitzgerald vil han altså have hævn på. Og han ved jo, hvad endemålet var for, hvor den her ekspedition skulle hen. Det er så desværre for ham knap 300 kilometer væk. Og 300 kilometer væk i ufremkommeligt terræn.

Han får han også kontakt til en gruppe af franske pelsjægere, som han får lov til at sejle med, som jeg tror er efter mødet med Siouxindianerne. Og de skal sejle ned til en landsby, som er overtaget af de her Arikara-indianere. Så har vi igen krig, så har vi igen slåskamp mellem Glass' ekspeditionsfolk og indianere. Hvad der sker?

Ja, der har vi endnu et stort sammenstød, hvor indianerne og de franske pelsjægere... Husk på, at i denne her tid i USA er der franske pelsjægere, der er britiske pelsjægere, og der er skotske pelsjægere, der er irske, der er hollandske, og der er nogle oppe fra Canada. Der er alle mulige, der en inde at konkurrere om det her område, vel at mærke med dem, der var der i forvejen, nemlig de forskellige indianske stammer. Så her støder de altså sammen én gang mere. Og det er igen de her Arikara-indianere, som virkelig har et horn i siden på de hvide, fordi de mener, at de hvide kommer kun med dårligdomme. Og husk på, at det syntes ikke alle indianere på det tidspunkt. Nogle kunne godt lide dem og handlede med dem. Men de her kan virkelig ikke døje dem, så de angriber, og der bliver kampe én gang mere. Og derfor må Hugh Glass så igen stikke af for sig selv, og han får altså på en eller anden måde lavet noget, der minder om en slags tømmerflåde, som han nu bevæger sig op ad floden på for at nå frem til Fitzgerald og de andre.

Og så tænker jeg, det er passende at spørge, David, fordi den ene mere vanvittige overlevelshistorie overlapper den næste. Et nærliggende spørgsmål: Er det sandt, alt det her der sker? Altså, hvor har du og andre denne viden fra? Hvad er det for en historie, Glass har fortalt?

Ja, hvor har vi den fra? Vi har den først fra, Bjørn, at nogle år efter, i 1835, bliver der udgivet en historie om denne fantastiske Hugh Glass i sådan en slags litteraturmagasin, der findes ude i Philadelphia, hvor han kom fra. Det er første fortælling om ham. Og det er altså en historie. Det er en fortælling. Det er fiktion. Det er baseret på hans historie, men det er åbenlyst, at det er noget, man har fundet på. Derfra kommer historien så videre i forskellige avisartikler, men formentlig skabt herfra. Så dukker der en mand op, som er en vigtig person i forhold til forståelsen af den gode Hugh Glass' historie, nemlig en forfatter, der siger, at han har talt med Hugh Glass og derfor har en øjenvidneberetning fra Hugh Glass, som jo altså fortæller denne historie til mange mennesker, da han endelig når frem. Og ham her skriver altså den første historie om ham der i midten af

1800-tallet. Den bliver en bestseller. Folk er vilde med den her historie om denne her mand fra Philadelphia, der tog helt derud og kæmpede mod en bjørn og overlevede. Hele den her fantastiske historie.

Sidenhen kommer vi så helt frem til 1955. I 1955 er der en ny forfatter, der laver sådan en fiktion om Lord Grizzly, altså den store grizzlyhelt, som sådan set er det, der så bærer vejen til den film, du talte om før med Leonardo DiCaprio i hovedrollen. Så alt det her siger jeg for at sige, at det startede med en fiktion baseret på en fortælling, som Hugh Glass muligvis er kommet med. Så ved vi, om det her er rigtigt? Nej, det ved vi faktisk ikke.

Hvad tror du?

Jeg tror, at det er en historie som så mange andre eventyrere er kommet med fra den side af verden: En rigtig god historie, hvor rigtig meget af det muligvis er rigtigt, men hvor der nok er, som man siger på dansk, lagt moms til forskellige steder for at få historien til at blive endnu vildere.

Man skulle så håbe eller tro på, at nogle af alle de her mennesker, han trods alt er stødt ind i, andre pelsjæger, indianere og så videre - at nogle af de her folk kunne be- eller afkræfte. Men der ved jeg godt, det er lang tid siden. Der er lange afstande, historier er blevet glemt og lagt til og fra.

Og hvem er de franske pirater? De forsvandt ud af billedet. Hvem er Pawnee-indianerne, som han boede hos? Dem kender ingen. Ham, der døde ved siden af ham, fordi han angiveligt blev beskudt med alle de pilekviste og sat ild til, han også er død. Mange af dem, der var med på historien, er døde. Og da Hugh Glass endelig når frem til slutningen af sin fantastiske historie eller sin fantastiske ekspedition her og fortæller historien, så er der mange, der siger, "Det her er simpelthen for god en historie. Vi tror ikke på den." Men andre troede jo på den, fordi den gode Fitzgerald jo findes.

Og ham skal vi møde ikke endnu.

Nej.

For vi skal lige tilbage på tømmerflåden. Han sidder på tømmerflåden. Hans franske pelsvenner er blevet slået ihjel. Så sidder han på den her tømmerflåde. Hvad sker der så?

Ja, så forestil jer nu det, at man er på den her tømmerflåde, og man er på vej op ad en flod, og man ved, at til højre og venstre er der indianere, der hvert øjeblik kan komme og angribe én. Der er sådan set også konkurrerende pelsjægere, der kunne finde på at angribe én. Og i øvrigt - lad os lige huske på det: Vi er i 1823 - Man vidste ikke hvad for nogle fisk og hajer eller hvad, der måtte være af forhistoriske uhyrer ned i dette vand. De vidste man simpelthen ikke. Man troede måske, der fandtes forhistoriske dyr nede i det her vand. Så bare lige forestil jer, hvor nervøs man må være, når man sejler opad dér.

Og han er jo stadigvæk afkræftet, han er stadigvæk ikke i topform. Han er dog bedre i form, end han var lige efter overfaldet, det giver sig selv. Men han ved jo, at for enden af den her flod når han frem til den base, hvor han tror, at hans gamle ekspeditionsfæller er nået frem til.

Og hvad sker der så?

Ja, så kommer han jo frem til det her sted. Og her er de ikke. De er der ikke, da han kommer dertil. Men de har været der.

De har været der.

De har været der, men de er her ikke længere. Det er et forladt sted, som det ofte var med sådan nogle forter, som man havde sat op.

Hvad er det? Er det en handelsstation?

Det er en handelsstation, som har været der i en periode. Og også sådan en slags lejr. Ligesom hvis man i dag er ude i meget ufremkommelige områder, så er man nogle gange heldig, at der er sat sådan et shelter op, hvor man kan være. Det er lidt samme ide. Man har bygget et fort. Engang har der været nogen. Men det var stadigvæk et godt sted at komme, fordi man trods alt kunne komme ind bag nogle hegn, der var sat

op, så man kunne føle sig lidt mere tryk derinde. Så igen kan du sige, han møder op, og så er der ingenting, og han skal altså videre én gang mere.

Men der er nogle folk på den her handelsstation eller hvordan?

Jamen, det er der jo nogle.

Hvordan ved han, at hans gamle venner og Fitzgerald har været der? Ligger der beretninger?

Nej, nej, undskyld. Der er nogle. Det er forladt forstået på den måde, at det er ikke sådan en stor base, hvor der er en masse mennesker på, som det har været på et tidspunkt. Der er nogle enkelte. De fortæller, at de har været der, og de fortæller også, hvor han skal videre til. "Nu skal du op mod den her militærforlægning, og deroppe vil du formentlig kunne finde dem." Så nu kan man jo mærke, at han præcis ligesom ulvene, der i sin tid overfaldt bisonoksen, som han endte med at overleve ved at æde noget af, da den var blevet næsten fortæret af ulvene. Den dér blodtørst, de ulve havde - den har han. Så Hugh Glass har simpelthen snuden nede i sporet. Han vil finde frem, fordi han vil have hævn over den forbandede Fitzgerald.

Og hvad tror du med Fitzgerald? Har han long gone glemt sin ven, der er forladt? Eller: Hvornår går det op for ham, at der måske er en, der leder efter ham?

For det første tror jeg, at alle, der måtte have forladt en, der endnu ikke var død, selvom man troede, han ville dø, og har lidt dårlig samvittighed over det, nok aldrig ville slippe tanken, "Gud, tænk nu hvis han er i live. Og tænk nu, hvis han finder frem til mig igen." Den tror jeg må have været i baghovedet af Fitzgerald. Samtidig med at han selvfølgelig har troet, at som tiden gik, at det her ville gå over.

Og som tiden gik, som jeg lige sagde: Vi startede den her historie i sommeren 1823. Og det tidspunkt, vi er fremme til nu, det er altså, at den gode Hugh Glass har fået bevæget sig rundt i det her miljø hen over vinteren. Og der er jo pissekoldt, for nu at sige det, som det er, oppe i Rocky Mountains om vinteren. Så han har altså bevæget sig fra den varme, varme sommer i Rocky Mountains hen over vinteren. Og nu er vi altså nået helt frem til sommeren 1824. Så der er altså gået et helt år, hvor han har været på den her overlevelsesrejse, inden han når frem. Så den gode Fitzgerald har vel god grund til

at tro, at enten så er han død, eller også så finder han mig i hvert fald aldrig. Ellers er han gået i en eller anden anden retning. Et eller andet er sket. Jeg behøver ikke være nervøs.

Hvad er der sket med Fitzgerald?

Fitzgerald er jo blevet soldat i den mellemliggende periode. Det er hans held, fordi da så den gode Hugh Glass møder op på den her forlægning, hvor et par af de her folk fra ekspeditionen er...

Det er det her Fort Atkinson, altså militærlejren.

Præcis. Det er militærlejren. Han møder op der. Og de er jo simpelthen så glade og taknemmelige for at se ham. Det beskriver den gode Hugh Glass selv i de her øjenvindneberetninger, vi har fra hans tid. Han ser, hvordan de her forskellige mennesker er glade, fordi det er jo et mirakel, at han har overlevet helt fantastisk.... Indtil han får øje på den lille væsel dernede i hjørnet, Fitzgerald, der står som forstenet, fordi han ved godt, at det her er helt, helt galt. Ham, vi har sagt, at vi forlod, og vi begravede, han står dér i levende live.

Av, av, av. Altså, nu dukker der igen tusind spørgsmål op. Hvad tænker Fitzgerald? Men hvad tænker alle de andre folk nu om Fitzgerald? Han har jo løjet.

Han har løjet, ja. Men er det gode for Fitzgerald er - punkt et: Han er blevet militærmand i mellemtiden, og det vil sige, at han er beskyttet af militæret. Punkt to: Der er ikke så mange tilbage af dem...

Glass må ikke slå ham ihjel, fordi han er blevet soldat.

Præcis. Men det andet, jeg lige var ved at sige, det var, at der er ikke så mange tilbage af dem, der ved, hvad der er sket. Det er nogle nye folk, der er der. Så der kan sås lidt tvivl - forsøger han i hvert fald at gøre. Men da Hugh Glass fortæller historien her til de ansvarlige militærfolk på den her lejr, da bliver de altså overbevist om, at det er rigtigt, fordi de kan jo se, at Fitzgerald har hans våben. Han har hans gevær. Han har hans kniv. Og han har nogle andre ejendele, som man typisk havde, når man var eventyrer

dengang, i sådan en lille sæk, hvor man havde nogle sten og nogle mønter i. Det kunne de jo se, han havde, og her står Hugh Glass jo i levende live foran dem og kan fortælle denne her historie og har arrene i panden og arrene på ryggen. Og det hele ser voldsomt ud. Her skal vi lige huske på, at at se sådan noget var jo ikke et særsyn, når man var ude i marken på den måde dengang. Men her står jo alligevel en mand, der har gennemlevet alt det her og fortæller det, og så peger han over på den anden, og så siger han, "Ham dér ønsker jeg at slå ihjel."

Fantastisk scene.

"Ham vil jeg slå ihjel." Og Bjørn, som du siger, så må han ikke slå ham ihjel. Fordi en civil - og det er Hugh Glass jo, og det har han altid været - må ikke slå en militærmand ihjel, for hvis han gør det, så skal militæret slå Hugh Glass ihjel.

Man sidder jo her og ærgrer sig. Nu har der været den her hævnagt efter det dumme svin, og så kan han ikke få ham slået ihjel. Så hvordan får han sin hævn?

Jamen, det der sker, er, at Hugh Glass så går hen til Fitzgerald og siger, "Du skal bare vide, kammerat, at jeg må ikke slå dig ihjel..." - som ellers alle normale æres- og moral-kodekser på daværende tidspunkt ude vestpå ville sige, at det måtte man gerne. Man måtte gerne slå sådan et dumt svin ihjel. Der var jo ikke retssystemer og den slags på plads derude. "... Men det, Du skal vide, kammerat, det er, at den dag du ikke længere er en del af militæret, der finder dig. Og så slår jeg dig ihjel." Det er det, han siger til ham. Så Fitzgerald må altså leve resten af tiden med, at den her mand, som altså er 20-25 år ældre end ham... Grunden til, jeg siger 20-25 er, fordi vi ved faktisk ikke præcis, hvor gammel Hugh Glass var. Vi ved ikke præcis, hvornår han blev født. Vi ved ikke præcis, hvorhenne han blev født. Vi tror, det var ude i Philadelphiaområdet. Vi har en nogenlunde ide, men vi ved det ikke helt. Men han i hvert fald ældre. Han er stor og stærk. Han er mægtig, og han har gennemlevet alt det her. Og nu siger han, at den dag jeg finder, at du ikke længere er medlem af militæret, så slår jeg dig ihjel. Så mon ikke Fitzgerald resten af sit liv var bange for at møde ham igen.

Han kigger sig over skulderen. Hvad sker der med Glass?

Ja, så sker der det med Glass, at i de næste syv-otte-ni år fortsætter han i virkeligheden med at leve det liv, han havde, inden den her dramatiske ekspedition, simpelthen ved at han selv igen bliver sådan én, der selv handler lidt frem og tilbage med skind fra for eksempel bævere og andre pelsdyr. Men også at han igen bliver en slags jæger for ekspeditioner. Én, der kan føre dem igennem. Han har jo en fantastisk historie at fortælle. Se det her for dig: Du sidder ude i en eller anden by i udkanten af de her steder, man skal ind, hvor der jo er en by. Det er der jo. Der er jo sådan en lille by, som vi kender fra cowboyfilm. En lille by, som sådan set bare består af en main street, hovedvejen. På den ene side af vejen en saloon, på den anden side et hotel, og så var der nogle enkelte bygninger og købmand og sådan noget. Dér blev der slået en avisannonce op. Sådan var det dengang. "Vi søger de her mennesker." Så møder gamle Hugh Glass op. Stor, mægtig mand med sine ar ned igennem panden fra dengang, han blev angrebet af en grizzlybjørn, og fortæller hele sin røverhistorie, som muligvis er sand, muligvis er en myte. Men i hvert fald er en pissegod historie, som man gerne vil høre der i saloonen ude i den amerikanske Vilde Vesten. Og så bliver han så hyret til de her opgaver igen.

Det er jo også en mand, man gerne vil have med på ekspedition, ikke? Altså, hvis han har overlevet det dér, så vil vi gerne have ham med på den næste. Eller i hvert fald én omkring lejrbålet, der kan sidde og fortælle nogle historier.

Der kan fortælle historier, men som også kan levere det, som han har brug for, når man er derude. Det er aftensmad. Altså, det er jo aftensmad.

Nogen ville tro, at han ville sidde foran det her fort Atkinson og simpelthen bare vente på den dag, hvor Fitzgerald blev fyret og tog uniformen af. Ved vi noget om, om de møder hinanden igen, eller om deres veje krydses? Ved vi noget om det, David?

Ja, det gør de ikke. Og syv-otte år efter det her møde mellem de to - efter det år, hvor han har været på sit overlevelsersridt - der sker der det, at Hugh Glass, mens han er på en af disse ekspeditioner, faktisk endeligt selv bliver indhentet af døden. Simpelthen ved, at en gruppe - af alle indianere var det selvfølgelig Arikara-indianerne, der finder ham sammen med to andre, der er ude på ekspedition for at finde noget mad. Og så slår de ham simpelthen ihjel uden at vide, at det var den mægtige Hugh Glass, der var blevet slået ihjel. Han ender simpelthen med at blive slået ihjel af indianere.

Wauw! Det var jeg ikke klar over. Så fik de deres hævn. Eller i hvert fald: Stammen fik sin hævn over den her mand.

Stammen fik hævnen. Stammen fik bugt med den hvide mand. Og det gjorde nogle indianske stammer jo. Og her er vi altså i 1830'erne på et tidspunkt. Nogle indianske stammer fik jo hævn over de hvide, helt indtil de endegyldigt taber i slutningen af 1890'erne. Men der er altså en periode her, hvor indianske stammer især ude vestpå stadigvæk var jævnbyrdige med de vestlige, typisk europæiske grupper, der kom derud for at fange dyr.

Hvorfor blev Glass-historien så vigtig, så stor, så kendt?

Altså, den allervigtigste myte, fortælling, om det amerikanske samfunds storhed, det er historien om, da man gik mod vest. Altså, man starter med at bo ovre på den amerikanske østkyst, da USA bliver stiftet.

Go West, Lewis and Clark. Det var det, du fortalte om, sidst du var i studiet.

På det her tidspunkt i starten af 1800-tallet bor næsten alle amerikanere inden for 60 kilometer af Atlanterhavet. Men så begynder man at bevæge sig mod vest. Og hele historien om at bevæge sig mod vest det er historien om USA's storhed og opbygning. Vi tør alting. Og så har vi den her person... Husk, at på det tidspunkt vil man også gerne i 1800-tallet og starten af 1900-tallet have en fortælling om USA, der kan konkurrere med de store fortællinger fra Europa, fra antikken, fra Grækenland, fra det gamle Romerrige. Men man har ingen. Man har ingen Odysseus. Man har ikke nogen af de der gamle historier. Man vil gerne have dem. Og der er der simpelthen dygtige forfattere og dygtige historikere der i starten af 1900-tallet, der tænker, "Vi skal have sådan en figur i vores fortælling." Og der bliver Hugh Glass - dette enestående, modige menneske, der trodsede alle de forhindringer, trodsede de vilde, dvs. indianerne, trodsede nogle andre vilde, nemlig de franske pirater, trodsede grizzlybjørnen...

Ja, naturens kræfter.

Naturens kræfter. Ikke var bange for at gå ind i den dér ufremkommelige skov og hen over Rocky Mountains uden at ane, hvad der var på den anden side. Han bliver sim-

pelthen myten om Amerika. Han bliver simpelthen fortællingen om alt det, som amerikanere tør, og derved hvorfor amerikanerne er det udvalgte folk.

Og så bliver hans historie så desværre også måske med til at bidrage til, at nogle af de her oprindelige folk er vilde eller vil os det ondt, men vi kan overleve dem eller overvinde dem. Hvad tænker du om det, David?

Jamen, facetteret, vil jeg sige. Fordi historien, som vi også har talt om den i dag, Bjørn, er jo en facetteret historie med, at nogle gange møder han godt nok indianere, som er meget vilde, meget vilde.

Var de det?

Ja, det var der sandelig mange af dem, der var. Krigeriske, morderiske, bestialske, voldsomme - præcis ligesom de hvide, der kom derud, var mange af dem.

Sloges indbyrdes.

Sloges indbyrdes, sloges mod hinanden, skalperede folk, hængte dem, rev lemmerne af dem. Altså, alle de her ting skete også iblandt indianerne, mod hinanden og mod de hvide. Men igen, der var også nogle andre indianere, der opfører sig pænt og ordentligt, og som hjalp Hugh Glass, for eksempel, og som han gerne ville fortælle om. Siouxindianerne, Dakota-indianerne, som hjalp ham, da han var allermest i knæ. Og der er jo også nogle hvide mennesker, der hjælper Hugh Glass. Så det, vi bare skal huske på, er, at da historien dukker op i denne her bog i 1955, som er genfortællingen om Hugh Glass, den der hedder Lord Grizzly, ja da er de gode indianere forsvundet. Der er det de vilde indianere, de farlige indianere, som vi hvide naturligvis var nødt til at rydde af banen, fordi på en eller anden måde kunne vi civilisere det vilde vesten. Det, som der er det hvide Amerikas fortælling, det var jo, at vi tæmmede det vilde vesten. Og Hugh Glass bliver så symbolet på én, der tæmmede dem, lige meget hvad de kom anstigende med. Så klarede han sig igennem det. Og hvad skal vi lære af det, amerikanere? Vi skal lære, at lige meget hvor mange slag vi har fået, lige meget hvor meget vi ligger for døden, lige meget hvor meget vi er færdige, så kan vi altid rejse os igen, for det kunne Hugh Glass. Og det kan vi allesammen.

Så hvorfor endte det ikke med hævn? Hvorfor endte det ikke med, at han i hvert fald i historiefortællingen fik slået Fitzgerald ihjel?

Fordi det også er en god historie? Det er jo også en god historie, at han blev ved. Altså, at han blev ved med at sørge for, at det amerikanske imperium og de amerikanske handelsinteresser blev større og bredere og videre. Det er også god fortælling.

Var der også en historie om, at så var han trods alt civiliseret nok. Eller du ved... Der var en mand i uniform, og ham må man ikke slå ihjel, så ham alligevel der indordnede sig?

Ja, men min fornemmelse er også, at mange, når jeg har læst amerikanske historikere fortælle den her historie. så tænker de over, "Hvorfor gjorde han det ikke bare alligevel? Altså hvorfor sneg han sig ikke op på ham og stak af ind i skoven? Hvorfor gjorde han ikke de her ting?" Det er et af mysterierne omkring ham. Hvorfor valgte han dog ikke at slå ham ihjel? Og så i øvrigt som lille side fortælling: De var jo to mænd, der var sammen med ham, der hvor han skulle ligge, hvor de troede, han skulle dø og begraves. Og den unge, som er yngre end Fitzgerald, finder han jo. Han er ikke soldat. Ham kunne han godt vælge at slå ihjel. Men ham vælger den gode Glass at lade overleve, fordi han siger, "Jamen, han var for ung. Ham kan jeg ikke stille til ansvar for det. Og han var under pres fra den ældre, nemlig Fitzgerald." Så det er jo noget hæder og noget ære og noget flothed over Hugh Glass i den fortælling.

Og så lader vi mysteriet hænge. David, tusind tak for din fantastiske historie i dag.

Tak!

Den yderste grænse er produceret af Kontoret Juhl & Brunse for Nationalmuseet og Radio LOUD med Bjørn Van Overeem som sikker kaptajn bag lyden. En særlig tak til Alaska Film and Video Production Resource. Find serien på www.vorestid.dk eller dér, hvor du normalt finder dine podcast.